

Пархомчук Олена Станіславівна
Коппель Олена Арнольдівна
Пархомчук Анастасія Дмитрівна

Штучний інтелект як мегатренд: нові горизонти в глобальній політиці та міжнародних відносинах

УДК 327.82:004.8/.9:339.13:351.746.1
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-4.27>

Пархомчук Олена Станіславівна
доктор політичних наук, професор,
професор кафедри міжнародних
відносин та зовнішньої політики
Навчально-наукового інституту
міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
вул. Ю. Ілленка, 36/1, Київ, Україна
ORCID: 0000-0001-6261-3580

Коппель Олена Арнольдівна
доктор історичних наук, професор,
професор кафедри міжнародних
відносин та зовнішньої політики
Навчально-наукового інституту
міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
вул. Ю. Ілленка, 36/1, Київ, Україна
ORCID: 0000-0001-6297-5610

Пархомчук Анастасія Дмитрівна
доктор філософії, доцент кафедри
міжнародних відносин
Навчально-наукового інституту
психології та соціальних наук
Міжрегіональної академії управління
персоналом
вул. Фрометівська, 2, Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-9972-0504

У статті досліджується вплив штучного інтелекту (ШІ) як мегатренду на глобальну політику та міжнародні відносини. ШІ розглядається не лише як технологічний прорив, але й як феномен, який суттєво змінює структуру світового порядку, економічні моделі та міжнародні відносини. Визначаються та аналізуються ключові напрямки впровадження ШІ: військова стратегія, міжнародна безпека, економічна конкуренція та цифрова дипломатія. Особливу увагу приділено викликам, пов'язаним із правовим регулюванням, етичними аспектами та потенційними загрозами, які можуть виникнути внаслідок неконтрольованого розвитку ШІ. Пропонуються нові підходи до формування зовнішньої політики, враховуючи нові реалії, створені ШІ. ШІ розглядається не тільки як технічне досягнення, а як ключовий фактор, що змінює глобальний геополітичний ландшафт, викликаючи суттєві зміни в економічних, соціальних і безпекових аспектах міжнародних відносин.

Визначаються основні напрямки, у яких вплив штучного інтелекту є найбільш помітним. По-перше, військова сфера, де ШІ використовується для розробки нових стратегій, підвищення ефективності розвідувальних операцій та автоматизації бойових систем, що викликає перегони озброєнь і нові виклики для міжнародної безпеки. По-друге, аналізується економічний вплив ШІ, зокрема на глобальну конкуренцію між державами та транснаціональними корпораціями. Використання ШІ у виробництві, фінансах та торгівлі сприяє появі нових лідерів на глобальному ринку та зміні традиційних економічних відносин. По-третє, досліджується вплив ШІ на дипломатію та міжнародні відносини. Поява цифрової дипломатії, використання великих даних і алгоритмів для прогнозування та моделювання міжнародних ситуацій змінюють спосіб взаємодії держав на глобальній арені.

Підкреслюється необхідність розробки міжнародних норм і стандартів для регулювання розвитку та використання ШІ, щоб запобігти потенційним загрозам, таким як порушення прав людини, кібербезпека та нерівність у доступі до технологій.

Пропонуються нові підходи до формування міжнародної політики, що враховують комплексні виклики та можливості, пов'язані з поширенням ШІ. Стаття закликає до посилення міжнародного співробітництва, розробки етичних норм і впровадження механізмів регулювання, які б дозволили максимально ефективно використовувати потенціал ШІ на благо всього людства, мінімізуючи при цьому можливі ризики.

Ключові слова: штучний інтелект (ШІ), міжнародні відносини, світова політика, глобальні виклики, мегатренд, глобальна політика, кібербезпека, цифрова дипломатія, геополітика, економічна конкуренція.

Вступ. Штучний інтелект (ШІ) стрімко перетворюється на один із найважливіших мегатрендів сучасності, змінюючи не лише технологічний ландшафт, а й глобальну політику та міжнародні відносини. Вплив ШІ на ці сфери вже помітний і продовжує активно зростати починаючи з кінця 2022 року, коли людству представили такі платформи як ChatGPT, Gemini, Copilot та інші, формуючи нові виклики та можливості для держав, міжнародних організацій і приватного сектору. У міру того, як штучний інтелект стає все більш інтегрованим у різні аспекти суспільного життя, його роль у формуванні майбутніх глобальних процесів стає все більш очевидною.

Мета статті полягає у визначенні впливу штучного інтелекту (ШІ) на міжнародні відносини та глобальну політику, а також з'ясуванні, як цей мегатренд змінює структури влади, безпеку, еко-

номіку та дипломатію у світі. Для досягнення вказаної мети сформульовані наступні завдання: здійснення ретроспективного аналізу виникнення штучного інтелекту, його концепцій та етапів еволюції; визначення ключових історичних етапів розвитку ШІ та їхній вплив на глобальні політичні та економічні процеси; аналіз сприйняття та динаміки ролі ШІ у контексті міжнародних відносин від моменту його появи до сьогодення; визначення етапів розвитку ШІ з точки зору формування нових підходів у міжнародній політиці та взаємодії між державами. Цей ретроспективний аспект дозволив простежити, як історичний розвиток ШІ впливає на сучасні глобальні тренди та політичні процеси.

Методи дослідження. Використання системного підходу надає можливість досліджувати ШІ як складну систему, яка інтегрується в різні сфери міжнародних відносин. Завдяки цьому підходу

можна досліджувати ШІ як частину глобальної політичної екосистеми, що взаємодіє з економічними, соціальними та безпековими аспектами, виявити зв'язки між розвитком ШІ і трансформаціями у міжнародній політиці [2]. Історичний метод дозволяє дослідити еволюцію штучного інтелекту від моменту його виникнення до сучасного стану, визначити ключові етапи розвитку та їхній вплив на міжнародну політику. Завдяки ретроспективному аналізу можна оцінити, як зміни технологій впливали на зміну глобальних політичних стратегій та безпекових парадигм. Порівняльний метод дозволяє порівнювати підходи до впровадження ШІ в різних державах та регіонах, дослідити, як різні країни використовують ШІ у своїх міжнародних стратегіях і які політичні, економічні або культурні фактори впливають на їхні рішення. Прогностичний метод використовується для прогнозування майбутніх тенденцій розвитку ШІ та його впливу на міжнародну політику [1]. На основі поточних трендів і сценарного аналізу можна передбачити, як ШІ може змінити баланс сил, структуру міжнародних відносин та механізми глобального управління. Контент-аналіз – метод аналізу політичних документів, стратегій, наукових публікацій і медіа-матеріалів, що стосуються ШІ – допомагає вивчити, як тема штучного інтелекту обговорюється в міжнародних колах, які ризики та можливості визнаються ключовими гравцями. Ці методи забезпечують всебічне дослідження впливу ШІ на глобальну політику та міжнародні відносини, дозволяючи глибоко аналізувати як минуле, так і прогнозувати майбутні трансформації.

Перед тим, як заглиблюватися в сучасні аспекти використання штучного інтелекту та його впливу на глобальну політику і міжнародні відносини, варто звернутись до історії його виникнення. Розуміння еволюції ШІ, від перших концепцій до сучасних досягнень, допоможе краще зрозуміти, як і чому цей мегатренд набув такого значного значення у світовому контексті. Різні вчені датують виникнення штучного інтелекту по-різному, кожен крізь призму свого розуміння і наукової традиції. Пітер Грумпос у своїй статті «Критичний історичний огляд штучного інтелекту: проблеми, виклики, можливості та загрози», опублікованій у 2023 р. згадує міф про Талоса – автоматона в грецькій міфології, припускаючи, що це був найперший гуманоїдний роботом в історії Стародавньої Греції. Крім того, П. Грумпос звертається до китайської міфології, підкреслюючи, що й там присутні схожі образи. Він згадує китайську міфологію, яка також присутня в історії ШІ, акцентуючи увагу на тому, що Чжуге Лянь, відомий канцлер в історії Китаю, одружився на китайській дівчині, дізнавшись що вона створювала, «розумні машини». Коли він вперше зайшов до її будинку, його зустріли дві великі собаки, які кинулись на нього. Їх вдалося зупинити

тільки слугам будинку. Коли він підійшов ближче, він зрозумів, що ці собаки насправді були «розумними машинами», виготовленими з дерева [5].

Це показує, що людство інтуїтивно уявляло штучні проекти та ідеї ще задовго до їх реальної реалізації на практиці.

Ця багатоманітність підходів відображає не тільки складність самого явища, але й глибину його впливу на майбутнє цивілізації.

Якщо переходити до практичної реалізації, слід зазначити, що історія розвитку штучного інтелекту (ШІ) розпочалася в середині ХХ століття і поділяється на кілька ключових етапів. Перший етап – виникнення самої ідеї (1940 – перша половина 1950-тих років). Ще у 1943 році Воррен Маккаллох і Волтер Піттс опублікували першу роботу про математичну модель нейронних мереж [9], що заклала основу для майбутніх розробок у галузі ШІ. У 1950 році Алан Тюрінг запропонував «Тюрінг-тест [14], як критерій для оцінки здатності машини проявляти інтелект.

Другий етап – це безсумнівно формування самого поняття ШІ, який припадає на другу половину 1950-х – 1960-ті роки. Так, у 1956 році на конференції в Дартмуті (США) офіційно виник термін «штучний інтелект» [3]. Цю подію вважають початком формального вивчення ШІ. У 1960-ті роки відбувалась розробка перших програм, здатних вирішувати задачі на рівні експертів у деяких сферах, зокрема математики та таких, як гра в шахи.

Третій етап розвитку ШІ припадає на 1970–1980-ті роки. У цей період інтерес до ШІ значно знизився через обмежені результати і невиправдані очікування. Багато проектів було заморожено або закрито через недостатність фінансування.

Четвертий етап розвитку ШІ умовно можна позначити 1980–1990-тими роками. У 1980-ті роки продовжується розвиток експертних систем, які були здатні консультувати людей у певних професійних сферах. Але вже у 1987 році відмічається падіння популярності експертних систем через високу вартість і обмежену гнучкість.

П'ятий етап можна визначити як розвиток машинного навчання, це 1990-ті – 2010-ті роки. В 1990-ті роки відбувається відновлення інтересу до ШІ через появу більш потужних комп'ютерів і алгоритмів машинного навчання. У 1997 році шаховий комп'ютер Deep Blue від IBM переміг чемпіона світу Гаррі Каспарова [6]. В 2010-ті роки відбувається початок бурхливого розвитку глибокого навчання нейромереж.

Шостий, або сучасний етап починається з 2020-х років і продовжується до сьогодення. На данному етапі спостерігається розвиток великих моделей ШІ, здатних до самонавчання і розпізнавання складних моделей, таких як GPT-3 (2020) та GPT-4 (2023). В 2022 році відбувається впровадження ШІ в широке коло сфер, включаючи меди-

цину, міжнародні відносини, дипломатію, бізнес, розваги та інші.

Всі ці вищезазначені етапи демонструють еволюцію ШІ від концептуальних ідей до практичних додатків, що впливають на наше повсякденне життя.

Якщо розглядати ШІ і його роль як мегатренду в еволюції глобальної політики, слід зазначити, що ШІ як мегатренд трансформує традиційні механізми міжнародної політики, зокрема, шляхом автоматизації дипломатичних процесів та підвищення ефективності прийняття рішень на глобальному рівні. Це підкреслює, як ШІ змінює дипломатичні практики та підходи до міжнародних відносин.

Останнім часом все активніше відбувається інтеграція ШІ в сферу безпеки та оборони, що створює нові виклики для глобальної стабільності, вимагаючи перегляду існуючих концепцій безпеки та міжнародного права. ШІ створює одночасно як нові загрози, так і нові можливості, що потребує адаптації нормативних рамок та стратегій безпеки.

ШІ сприяє розвитку нових форм співпраці та конкуренції між державами, зокрема, в галузі кібербезпеки, інновацій та економічної стратегії, що стає визначальним фактором у глобальній політиці. Як результат – акцентування уваги на впливі ШІ на міжнародні відносини в контексті технологічного суперництва.

Глобальне регулювання ШІ стає пріоритетним завданням міжнародної спільноти, оскільки відсутність спільних стандартів може призвести до нерівності, ескалації конфліктів та порушення прав людини. Постає питання щодо необхідності глобального співробітництва для ефективного управління ШІ.

ШІ формує нову епоху в міжнародних відносинах, змінюючи баланс сил та створюючи нові центри впливу, що вимагає від держав адаптації та розвитку нових стратегій у відповідь на ці зміни. Запровадження і використання ШІ призводить до переосмислення традиційних підходів до влади та її впливу на глобальній арені.

Ці тези підкреслюють багатогранний вплив ШІ на світову політику та міжнародні відносини, від змін у дипломатії до викликів глобальної безпеки та регулювання.

Дискусія про те, хто «виграє» у змаганні між штучним інтелектом (ШІ) і природним інтелектом (людиною), є складною і багатогранною. У багатьох завданнях, що потребують великої кількості обчислень, аналізу великих даних або автоматизації рутинних процесів, ШІ перевершує людину за швидкістю та точністю. Наприклад, ШІ може обробляти і аналізувати масиви даних, розпізнавати патерни та робити прогнози швидше, ніж це міг би зробити будь-який природний інтелект. Тому його почали широко використовувати Дата аналітики (Data Analyst) у різних сферах, таких

як оборонна, міжнародно-політична, економічна та інші.

Ми вважаємо що, людський інтелект на даний момент залишається неперевершеним в багатьох сферах, зокрема у сфері творчості, інтуїції та емоційного сприйняття. Хоча ШІ може генерувати мистецтво чи музику, справжнє розуміння емоційного контексту та здатність до інновацій на основі досвіду і почуттів все ще залишається виключно людською. Людський інтелект здатний приймати рішення з урахуванням етичних міркувань, соціальних норм та культурних контекстів, які на даний момент залишаються складними для ШІ. Людина може краще оцінити наслідки своїх дій в контексті моральних і соціальних норм. Головна перевага і відмінність полягає в тому, що людина володіє здатністю до навчання через досвід, адаптації до нових ситуацій і творчого вирішення проблем. ШІ здатен адаптуватися та вчитися, але це обмежено параметрами, заданими під час розробки та навчання, хронологічними межами, що може бути менш гнучким у порівнянні з людською адаптивністю.

В цьому сенсі найбільш перспективним підходом є співпраця між ШІ та людським інтелектом. Використання сильних сторін кожного виду інтелекту дозволяє досягати більш високих результатів у різних сферах, від науки і техніки до політики, дипломатії та управління.

Отже, питання про те, хто виграє, не має однозначної відповіді. ШІ і людський інтелект можуть доповнювати одне одного, а не протистояти, створюючи нові можливості для розвитку суспільства. Коли порівнюють досвід і практику людського інтелекту з штучним інтелектом, варто враховувати, що ці дві форми інтелекту мають різні сильні та слабкі сторони. Люди накопичують досвід протягом життя, і цей досвід формує їхню інтуїцію та здатність до ухвалення рішень в умовах невизначеності. Людина здатна робити висновки на основі неповної інформації, використовуючи інтуїцію, засновану на попередньому досвіді, соціальних і культурних знаннях.

ШІ навчається на основі великих обсягів даних і може виявляти складні патерни, які людина могла б не помітити. Однак ШІ не має інтуїції в людському розумінні, він робить висновки на основі статистичних моделей і алгоритмів. Його «досвід» обмежений тим, як його навчили, і він не має здатності до інтуїтивного розуміння контексту. Люди здатні до творчого мислення, генерування нових ідей та інновацій на основі унікальних комбінацій знань і досвіду. Людська креативність є результатом здатності комбінувати, переосмислювати та відходити від шаблонів. ШІ може генерувати нові ідеї або рішення на основі аналізу великих обсягів даних, але його творчість обмежена межами, закладеними алгоритмами. Він може ство-

рювати нові рішення, але без глибокого розуміння контексту або мети, що робить його творчість більш механічною. Люди здатні враховувати етичні аспекти та моральні наслідки своїх дій. Ці рішення часто залежать від досвіду, цінностей і моральних норм, які людина засвоює протягом життя. Вони можуть включати емоційні та соціальні фактори, що впливають на ухвалення рішень. ШІ може бути запрограмований для ухвалення рішень на основі певних правил або етичних рамок, але він не має власного розуміння моралі. Його рішення базуються на алгоритмах, які не враховують емоційних або соціальних аспектів у той же спосіб, як це робить людина.

Людина має високу здатність адаптуватися до нових ситуацій, змінювати підхід до розв'язання проблем і вчитися на своїх помилках. Люди можуть діяти в умовах невизначеності, використовуючи минулий досвід і творчість для знаходження нових рішень.

ШІ може адаптуватися, якщо його алгоритми були відповідно навчені, але його адаптація обмежена заданими параметрами і доступними даними. Якщо ШІ стикається з ситуацією, яка виходить за межі його навчання, він може бути менш ефективним.

Людина вчиться через досвід, освіту та соціальну взаємодію. Це навчання є безперервним і багатовимірним, охоплюючи не лише інтелектуальні, але й емоційні та соціальні аспекти.

ШІ вчиться через обробку даних і навчання на основі алгоритмів (наприклад, машинне навчання). Однак його здатність до самовдосконалення залежить від кількості та якості даних, які він отримує, і меж, визначених програмістами.

Результати. Таким чином, штучний інтелект і людський інтелект мають свої унікальні переваги та обмеження. У багатьох ситуаціях їхнє поєднання може бути найефективнішим підходом. Людський досвід й інтуїція, з одного боку, і аналітичні та обчислювальні можливості ШІ, з іншого, можуть разом забезпечити оптимальні результати в складних і динамічних ситуаціях. Хоча штучний інтелект стає все більш потужним інструментом в різних сферах, він все ж не може замінити людський інтелект у ряді ключових аспектів. Людська креативність, емпатія, етичні міркування та здатність до комплексного мислення залишаються незамінними. Тому, навіть при значному прогресі в розвитку штучного інтелекту, людський інтелект продовжує відігравати вирішальну роль у прийнятті складних рішень і формуванні майбутнього.

Відповідно, розвиток штучного інтелекту має відбуватися з урахуванням цих людських якостей. Технології мають служити доповненням до людського інтелекту, підсилюючи його, а не замінюючи. Особливо це важливо в міжнародних відносинах, де етичні рішення, дипломатія та розуміння куль-

турних нюансів не можуть бути повністю передані машинам.

Таким чином, хоча штучний інтелект і впливає на глобальні процеси, справжній прогрес можливий лише при гармонійному поєднанні штучного і людського інтелекту. Це забезпечить більш стійке і справедливе майбутнє, де технології працюватимуть на благо людства, а не навпаки.

Важливо зазначити, що в умовах глобальної політики та міжнародних відносин, де людські взаємодії часто бувають складними і багатограними, штучний інтелект може виступати інструментом підтримки прийняття рішень. Проте, вирішальна роль все ж залишається за людьми, які здатні оцінювати ситуації з урахуванням моральних і етичних аспектів, а також використовувати інтуїцію і багатий життєвий досвід.

У кінцевому підсумку, майбутнє співіснування штучного та людського інтелекту залежатиме від того, як ми зуміємо інтегрувати ці технології в наше життя, зберігаючи при цьому людяність і мудрість. Лише тоді штучний інтелект стане не загрозою, а потужним інструментом, що сприятиме розвитку суспільства і зміцненню міжнародної стабільності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Пархомчук О. С. Штучний інтелект як мега-тренд глобального розвитку. Політикус : наук. журн-нал. 2023. № 4. С. 191-196.
2. Пархомчук, О., Коппель, О., & Пархомчук, А. Вплив штучного інтелекту на підготовку фахівців в галузі міжнародних відносин: виклики та перспективи. Scientific Collection «InterConf», (199), 35-40. 2024. Retrieved from <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/6079>
3. A proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence. 2006. URL: <http://www-formal.stanford.edu/jmc/history/dartmouth/dartmouth.html> .
4. Coghill G. Artificial Intelligence (and Christianity): Who? What? Where? When? Why? and How? SageJournals. Vol. 36, Issue 3. 2023. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/09539468231169462>
5. Groumpos P. A Critical Historic Overview of Artificial Intelligence: Issues, Challenges, Opportunities and Threats. Artificial Intelligence and Applications Vol. XX Iss. XX yyyy. 2023. URL: https://www.researchgate.net/publication/372590389_A_Critical_Historic_Overview_of_Artificial_Intelligence_Issues_Challenges_Opportunities_and_Threats
6. Kasparov versus Deep Blue. 1997. URL: <https://www.chessgames.com/perl/chessplayer?pid=29912>
7. Kurmangali M., Kukeyeva F., Aktay D. Theoretical and Methodological Approaches to Studying Artificial Intelligence in the Context of International Relations and International Law. Central Asia s Affairs. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/379657021_Theoretical_and_Methodological_Approaches_to_Studying_Artificial_Intelligence_in_the_Context_of_International_Relations_and_International_Law
8. Luger G. A Brief History and Foundations for Modern Artificial Intelligence. International Journal

of Semantic Computing. Vol. 17, No 01. Pp. 143-170. 2023. URL: <https://www.worldscientific.com/doi/10.1142/S1793351X22500076>

9. McCulloch S., Pitts W. «A logical calculus of the ideas immanent in nervous activity». The Bulletin of Mathematical Biophysics 5(4):115-133. 1943.

10. Meleouni C., Efthymiou I. Artificial Intelligence and its Impact in International Relations. Journal of politics and ethics in new technologies and AI. Vol. 2, No. 1. 2023. URL: <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/jpentai/article/view/35803>

11. Newborn, Monty. Kasparov versus Deep Blue: Computer Chess Comes of Age (1st ed.). Springer. 1997.

12. Quazi A. The Race of Artificial Intelligence and Challenges. International Open-Access, Double-Blind, Peer-Reviewed, Refereed, Multidisciplinary Online Journal. Vol. 4, Issue 2. 2024. URL: <https://ijarsct.co.in/Paper18167.pdf>

13. Raju T., Halmare A., Yangantiwar Y., Pavnika V. Artificial Intelligence: From Theory to Application and Ethical Considerations. International Journal for Research in Applied Science & Engineering Technology (IJRASET) Vol. 12, Issue V. 2024. URL: <https://www.ijraset.com/best-journal/artificial-intelligence-from-theory-to-application-and-ethical-considerations>

14. Turing A. Computing Machinery and Intelligence, Mind. LIX(236): 433—460. 1950.

15. Zhang L. Artificial Intelligence: 70 Years Down the Road. 2023. URL: https://www.researchgate.net/publication/369035625_Artificial_Intelligence_70_Years_Down_the_Road

REFERENCES:

1. Parkhomchuk, O. (2023). Shtuchnyi intelekt yak megatrend globalnogo rozvytku (Artificial intelligence as a megatrend of global development). Politicus. – № 4. – S. 191-196.

2. Parkhomchuk, O., Koppel, O., Parkhomchuk, A. (2024). Vplyv shtuchnogo intelektu na pidgotovku fakhivtsiv v galuzi mizhnarodnykh vidnosyn: vyklyky ta perspektyvy. (The influence of artificial intelligence on the training of specialists in the field of international relations: challenges and prospects) Scientific Collection «InterConf», (199), V. 35–40. Retrieved from <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/6079>

3. A proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence. (2006). URL: <http://www-formal.stanford.edu/jmc/history/dartmouth/dartmouth.html>.

4. Coghill, G. (2023). Artificial Intelligence (and Christianity): Who? What? Where? When? Why? and

How? Sage Journals. Vol. 36, Issue 3. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/09539468231169462>

5. Quazi, A. (2024). The Race of Artificial Intelligence and Challenges. International Open-Access, Double-Blind, Peer-Reviewed, Refereed, Multidisciplinary Online Journal. Vol. 4, Issue 2. URL: <https://ijarsct.co.in/Paper18167.pdf>

6. Groumos, P. (2023). A Critical Historic Overview of Artificial Intelligence: Issues, Challenges, Opportunities and Threats. Artificial Intelligence and Applications Vol. XX Iss. XX yyyy. URL: https://www.researchgate.net/publication/372590389_A_Critical_Historic_Overview_of_Artificial_Intelligence_Issues_Challenges_Opportunities_and_Threats

7. Kasparov versus Deep Blue (1997). URL: <https://www.chessgames.com/perl/chessplayer?pid=29912>

8. Kurmangali, M., Kukeyeva, F., Aktay, D. (2024). Theoretical and Methodological Approaches to Studying Artificial Intelligence in the Context of International Relations and International Law. Central Asia Affairs. URL: https://www.researchgate.net/publication/379657021_Theoretical_and_Methodological_Approaches_to_Studying_Artificial_Intelligence_in_the_Context_of_International_Relations_and_International_Law

9. Luger, G. (2023). A Brief History and Foundations for Modern Artificial Intelligence. International Journal of Semantic Computing. Vol. 17, No 01. Pp. 143-170. URL: <https://www.worldscientific.com/doi/10.1142/S1793351X22500076>

10. McCulloch, S.; Pitts, W. (1943) A logical calculus of the ideas immanent in nervous activity. The Bulletin of Mathematical Biophysics 5(4):115-133.

11. Meleouni, C., Efthymiou, I. (2023). Artificial Intelligence and its Impact in International Relations. Journal of politics and ethics in new technologies and AI. Vol. 2, No. 1. URL: <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/jpentai/article/view/35803>

12. Newborn, Monty (1997). Kasparov versus Deep Blue: Computer Chess Comes of Age (1st ed.). Springer.

13. Raju, T., Halmare, A., Yangantiwar, Y., Pavnika, V. (2024). Artificial Intelligence: From Theory to Application and Ethical Considerations. International Journal for Research in Applied Science & Engineering Technology (IJRASET) Vol. 12, Issue V. URL: <https://www.ijraset.com/best-journal/artificial-intelligence-from-theory-to-application-and-ethical-considerations>

14. Turing, A. (1950), Computing Machinery and Intelligence, Mind. LIX(236): 433-460.

15. Zhang, L. (2023). Artificial Intelligence: 70 Years Down the Road. URL: https://www.researchgate.net/publication/369035625_Artificial_Intelligence_70_Years_Down_the_Road

Artificial intelligence as a megatrend: new horizons in global politics and international relations

Parkhomchuk Olena Stanislavivna

Doctor of Political Sciences, Professor,
Professor at the Department
of International Relations
and Foreign Policy
Educational and Scientific Institute
of International Relations
of Kyiv National University
named after Taras Shevchenko
Y. Illenka str., 36/1, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-6261-3580

Koppel Olena Arnoldivna

Doctor of Historical Sciences, Professor,
Professor at the Department
of International Relations
and Foreign Policy
Educational and Scientific Institute
of International Relations
of Kyiv National University
named after Taras Shevchenko
Y. Illenka str., 36/1, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-6297-5610

Parkhomchuk Anastasia Dmitrivna

Doctor of Philosophy,
Associate Professor at the Department
of International Relations
Educational and Scientific Institute
of Psychology and Social Sciences
of Interregional Academy
of Personnel Management
Frometivska str., 2, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9972-0504

The article examines the impact of artificial intelligence (AI) as a megatrend on global politics and international relations. AI is considered not only as a technological breakthrough, but also as a phenomenon that significantly changes the structure of the world order, economic models and diplomatic relations between states. Key areas of AI implementation are analyzed: military strategy, international security, economic competition and digital diplomacy. Special attention is paid to challenges related to legal regulation, ethical aspects and potential threats that may arise as a result of uncontrolled development of AI. New approaches to the formation of policy and international relations are proposed, taking into account the new realities created by AI. AI is seen not only as a technical achievement, but as a key factor changing the global geopolitical landscape, causing significant changes in the economic, social and security aspects of international relations.

The main directions in which the influence of artificial intelligence is most noticeable are determined. First, the military sphere, where AI is used to develop new strategies, improve the efficiency of intelligence operations and automate combat systems, which causes an arms race and new challenges for international security. Secondly, the economic impact of AI is analyzed, in particular on global competition between states and transnational corporations. The use of AI in production, finance and trade is contributing to the emergence of new leaders in the global market and the change of traditional economic relations. Third, the impact of AI on diplomacy and international relations is explored. The emergence of digital diplomacy, the use of big data and algorithms for forecasting and modeling international situations are changing the way states interact on the global stage.

Special attention is paid to the legal and ethical aspects of the use of AI. It emphasizes the need to develop international norms and standards to regulate the development and use of AI to prevent potential threats such as human rights violations, cyber security and inequality in access to technology.

New approaches to the formation of international policy are proposed, which take into account the complex challenges and opportunities associated with the spread of AI. The article calls for the strengthening of international cooperation, the development of ethical norms and the introduction of regulatory mechanisms that would allow the maximum effective use of the potential of AI for the benefit of all mankind, while minimizing possible risks.

Key words: artificial intelligence (AI), international relations, world politics, global challenges, megatrend, global politics, cyber security, digital diplomacy, geopolitics, economic competition.